

Of dat zo was, d.w.z. of er inderdaad sprake was van identiteit van inzichten tussen de koningin en het Nederlandse volk, kon natuurlijk pas met zekerheid blijken wanneer dat volk zich weer vrij kon uiten. Een spoedige partijstrijd wenste de koningin te voorkomen, zij meende dat het volk ook geruime tijd na de bevrijding aan die strijd geen enkele behoefte zou hebben. Er moest, dacht zij, een kabinet komen, hoofdzakelijk bestaande uit 'vernieuwde' figuren uit de Nederlandse samenleving. Zij wenste die zelf uit te kiezen, te benoemen dus (en eventueel te ontslaan) 'naar welgevallen'. Met die ministers naast zich zou zij in de overgangstijd persoonlijk het bewind voeren; zij vertrouwde dat in die tijd een grondige grondwetswijziging voorbereid zou worden en wanneer háár als gevolg van die wijziging (die door de nieuw-gekozen Staten-Generaal met twee-derde meerderheid goedgekeurd zou moeten worden) blijvend een beslissende stem gegeven zou worden in het regeringsberaad, zou zij zich aan die verantwoordelijkheid niet onttrekken. Ter voorbereiding van die grondwetswijziging wilde zij een instantie onder voorzitterschap van Beelaerts in het leven roepen waarbij een ieder of iedere groep zijn of haar wensen zou kunnen deponeren. In die overgangstijd diende voorts prins Bernhard als opperbevelhebber van land- en zeemacht te fungeren en van 't Sant als 'directeur van politie' (een nieuwe functie: de politie was in Nederland steeds verdeeld geweest over twee departementen: binnenlandse zaken en justitie).

En als nu zou blijken dat het Nederlandse volk van zulk een diep-ingrijpende grondwetswijziging afkerig was? Dan ging de zaak niet door; dat stond voor de koningin als een paal boven water. Natuurlijk beseftte zij dat wat haar voor de geest stond, althans wat de verhouding tussen de koning en de ministers betrof, lijnrecht indruiste tegen de Grondwet, maar de Grondwet hield zij op dat punt voor verouderd, voor achterhaald door de gebeurtenissen. Natuurlijk, zij moest in haar conceptie waarin zij van de dag der bevrijding af aangewezen zou zijn op de medewerking van nieuwe ministers, de mogelijkheid inbouwen dat geen van diegenen aan wie zij een portefeuille wilde aanbieden, bereid zou zijn, medewerking te verlenen aan een ingrijpende Grondwetswijziging. Wat dan?

In dat geval zou haar niets anders resten dan haar opzet prijs te geven en weer constitutioneel vorstin te worden conform de bepalingen van de oude Grondwet.

Dat laatste heeft koningin Wilhelmina ook gedaan en, voorzover ons